



EEN WEEKBLAD VOOR IEDEREEN

• In overal is een schouwspel.  
• Ziet op! op! het is licht op! dat.

**ABONNEMENTS-PRIJS:**

Voor 12 maanden afgevaardigd 3 franken.  
 3 franken per post. 3.60 f.  
 Voor buitenland 4 gulden.

**Hoofdopsteller: Julius VAN THIELT.**

Pikken, leeren, artikelen, enz...  
 verspreid van te staen op het Bureau der Redactie.  
 Akerlichtstraat, 146, Brussel.

**SANKONDIGINGS-PRIJS:**

25 cent. des drukwegs. — Bellenen 50 cent.  
 Voor herbeide sankondigings kan men  
 onderhandelen. — Zie nummer 5 ontsien.

**Onze Zweep!**

Hoe aard, hoor ik u zeggen... hoe  
 juist is woord door de locht.

De Zweep? 't is veel pijnlijker dan de  
 hout, en het is een ijsselijke zending  
 durig met het kletsnoer in de hand  
 moeten staan, om zijnen evenmensch  
 die zweep, dat voegt gij nijmerend  
 u uw vrome gedacht.

Dit alles doet ons glimachen en  
 spokschoteren, omdat wij in het ge-  
 het niet voremens zijn rijk vreed  
 gebruik van de zweep te maken.

Leht gij! de verte op den stoeweg  
 alleen posthoes zien afkopen die, als  
 de wagen van Beroch, zich te mid-  
 de der wolen, der stofwolen, ver-  
 toede; op en voorsten schimnel zit  
 vermoedige posthoes met de zweep  
 in 't hand; an den ingang van dorp  
 feel slant is zijne zweep vroolijk door  
 lecht, en een slach van foestelijk  
 liltkletsen andigt den inwoner aan  
 at te knappe posthoes met zijne  
 bene posthoes aangekomen is.

De posthoes zullen wij wezen en  
 ne zweep ze gane zweep zijn.  
 Iedemaal dat wij in de Vlaamsche

Beweging eene deftige daad zullen aan  
 te stippen hebben; Iedemaal dat der  
 heilige volkszaak, onzer verdralke moe-  
 derdanti eer of luide wordt bewezen, zul-  
 len wij op ons stokpaardje springen en  
 klits! klets!! tjak! tjak! tjak! De Vla-  
 mingen zullen het weten.

Integendeel, iedemaal dat wij voor  
 eenen vlaamsch- of volks-hater staan,  
 Iedemaal dat wij vernedert, verdrukt  
 of ge...Fetiaerd worden, zullen wij...  
 boven armsch kappen zullen wij nim-  
 mer doen, dat is heidenwerk en dat  
 laten wij aan de Nederlandsche marine  
 over: Neen, dan zullen wij den verdr-  
 ker, met de punt van ons kletsnoer  
 evenjes aan de billen raken en hem van  
 lijd tot lijd ni lachende een liltkletsen  
 geven, dat hij zal mullen trekken gelijk  
 eenen nap die slechte noten kraakt.

Kwaad gaan wij ons niet maken, wij  
 zullen altijd vroolijk zweepen en de  
 vlaamsche zaak zal bij ons gezwep,  
 geen ongeluk te betreuren hebben.

En dan, ge hebt al van dien kernis-  
 vogel hooren spreken, die met zijne  
 muits zes en dertig potsen maakte.

Niet dat wij ons mitsken zes en der-  
 tig keeren gaan veranderen.

**Hols zweepken!**

Recht naar het heilig doel, onder het  
 zelfde vaandel tot den laatste snak!

't is maar bij manier van spreken,  
 want die zweep zal eerlijk en rechtan-  
 tijn kletsen.

Maar als er een Vlaming eene ver-  
 dienstelijke daad zal verrichten, dan  
 zullen wij eerst klitskletsen en daarna  
 zullen wij ons zweepken met bliesen en  
 bloemen ontsingelen en wij zullen er ter  
 eere van den verveerde eenen kraus  
 van maken.

Tot slot:  
 Klits-klets voor de vrienden.  
 Zweep op de vijanden!

En tjak! tjak! tjak! voor alles, wat  
 oprecht Vlaamsch en Vaderlandsch is!

**Zweep!... Wie en wat sijt gij!**

Dit zal gevee de vraag wezen, die elk lezer  
 ons jaaghooren wichte zal voorleggen.

Volgarme beswaorden wij aan de alreus-  
 gierigheid onzer lezer, en leggen vrij en traek  
 onse geloofsbekenis ter godloering van  
 elken Vlaming, van elken vaderlandschen Belg,  
 voor.

Rekenen, overlijpen en salmoelheit; zie-  
 daer wilt doed wij besogen, en waerom wij ge-  
 dertig onse wapens zullen scherpes!

Het blad verklaart in zijn eerste nummer, 5 december 1869, een Vlaams-nationaal strijdblad te willen zijn, los van de liberale en katholieke partij, hiermee het ideaal van een derde, neutrale Vlaamse partij steunend, toen erg populair bij de Brusselse flaminganten. Emmanuel Hiel, Felix van de Sande en pan-germanist Victor Coremans waren Hostes eerste vaste medewerkers. Van meet af aan wierp De Zweep zich op als een ijverig verdediger van de Vlaamse kunstbeweging. Tussen 1871 en '77 bracht het blad wekelijks de muziekguitgave van een oorspronkelijk Vlaams lied, wat het tot een unieke verschijning maakte. De leiding van deze onderneming door Peter Benoit en Jan van Droogenbroeck stond bovendien garant voor de hoge kwaliteit der stukken. Toen in 1872 Het Vlaamsche Volk te Gent ophield te verschijnen, erfde De Zweep niet alleen de abonnees van dit blad, maar ook tal van medewerkers, onder wie Theophiel Coopman, Karel Bogaerd, Hendrik Keurvels en Victorien vande Weghe. Toen Hoste eind 1873

steun zocht in de - Franstalige, doch de Vlaamse zaak genegen - links-liberale kringen van de hoofdstad, werd De Zweep voorgoed de liberale krant der Brusselse flaminganten. Door Hostes overheersende rol in het blad enerzijds en door zijn zeer actieve rol in de Vlaamse strijd in Brussel en zijn talloze contacten in heel Vlaanderen anderzijds, werd De Zweep het leidinggevend orgaan van de vrijzinnige V.B. Weldra werd De Zweep verspreid in heel Vlaanderen met Brabant en Antwerpen als voornaamste afnemers. In 1881 was het De Zweep die met een oproep tot viering van Hendrik Conscience het hele land wist warm te maken voor een massale volkshulde. Als reactie op het snel populair wordende Brusselse katholieke centblad Het Nieuws van den Dag, fuseerde Xavier Havermans in 1887 zijn Brusselsch Zondagsblad met De Zweep in een poging een goed-

koop Vlaams-liberaal dagblad op te richten. Dit samengaan mislukte en in 1888 richtte Hoste He Laatste Nieuws op, dat de rol van strijdblad van De Zweep overnam. Van toen af evolueerde deze naar een apolitiek geïllustreerd ontspanningsblad en een zuiver commerciële uitgave, die in 1893 een Franstalige dubbelganger kreeg, nl. La Feuille Illustrée. Deze laatste verdween na een tiental jaren. De Zweep bleef verschijnen tot 1958. Toen werd het blad vervangen door het meer sensationele Zondagsnieuws.

LITERATUUR : E. Witte, *Het debuut van het liberale flamingantisme in de hoofdstad (1869-1875)*, in *Handelingen XXVII der Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis* (1973, p. 311-343); - R. Bradt, *De Zweep, van Vlaams strijdblad tot geïllustreerd ontspanningsblad (1869-1900)* (licentiaatsverhandeling Rijksuniv. Gent, 1974).

RUDY BRADT